

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till li.smf@regeringskansliet.se

DATUM 2025-06-10

DIARIENUMMER LM2026/053122

MOTTAGARENS DIARIENUMMER LI2026/00492

Yttrande över Skogsstyrelsens rapport 2025/14: Analys av markavståenden för naturvårdsändamål enligt jordförvärvslagen samt över Jordbruksverkets och Skogsstyrelsens redovisning av regeringsuppdrag 2025/1218: Förslag till ändrade regler om markavståenden enligt jordförvärvslagslagen

Lantmäteriet lämnar följande synpunkter på remissunderlaget.

Skogsstyrelsens rapport 2025/14: Analys av markavståenden för naturvårdsändamål enligt jordförvärvslagen

Avseende rapportens avsnitt 2.2 Grunder och inriktning för formellt områdesskydd, vill Lantmäteriet framhålla betydelsen av att de synpunkter Lantmäteriet lämnat beträffande Miljömålsberedningens förslag enligt SOU 2025:21 beaktas i det fortsatta arbetet.

Jordbruksverkets och Skogsstyrelsens redovisning av regeringsuppdrag 2025/1218: Förslag till ändrade regler om markavståenden enligt jordförvärvslagen.

Lantmäteriet bedömer att de föreslagna förändringarna kan komma att minska juridiska personers incitament att medverka till naturvårdsändamål genom frivilliga markavståenden, eftersom möjligheten att använda upplåtelser och naturvårdsavsättningar som kompensationsgrund begränsas eller tas bort. Förslaget att avskaffa kompensationsgrunden för upplåtelser och statliga naturvårdsköp kan komma att medföra en ökning av antalet förrättningar avseende statliga markförvärv för naturvårdsändamål.

Omfattningen av denna ökning är i nuläget svår att uppskatta. Samtidigt kan juridiska personers kompensationsrelaterade markförvärv komma att minska.

Lantmäteriet bedömer att de föreslagna förändringarna inte i sig innebär att handläggningen enligt fastighetsbildningslagen kompliceras. Inte heller kommer tillämpningen av bestämmelserna i 5 kap. 20 § eller 10 kap. 3 § fastighetsbildningslagen att försvåras.

Lantmäteriet vill härvid särskilt uppmärksamma sambandet mellan prövningen enligt jordförvärvslagen och prövningen enligt fastighetsbildningslagen. Om ett enligt jordförvärvslagen tillståndspliktigt förvärv inte beviljas tillstånd blir förvärvet civilrättsligt ogiltigt, vilket innebär att en fastighetsbildningsåtgärd som grundats på förvärvet inte kan fullföljas. Samtidigt ska Lantmäteriet, oberoende av parternas överenskommelse eller beviljat förvärvstillstånd, självständigt pröva om åtgärden överensstämmer med 3 kap. 5 - 7 §§ fastighetsbildningslagen. Såvida kraven inte är uppfyllda kan åtgärden inte heller genomföras. Lantmäteriet bedömer att det är av särskild betydelse att prövningarna sker samordnat för att undvika situationer där förvärvstillstånd meddelas för åtgärder som senare visar sig inte uppfylla fastighetsbildningslagens bestämmelser. Ett effektivt informationsutbyte skulle bidra till en förstärkt samordning mellan berörda myndigheter, vilket även är av betydelse såväl vid underställning av förrättningar enligt 5 kap. 20 § fastighetsbildningslagen som vid Lantmäteriets prövning av fastighetsregleringar som inte underställs.

Avsaknaden av en samlad informationsbild över tidigare och pågående markavstämningar samt uppgifter om kompensationsmark försvårar bland annat kontrollen av om ett markområde redan har använts som kompensation. Möjligheten att exempelvis införa kompletterande bestämmelser om registrering av sådana uppgifter kan enligt Lantmäteriets bedömning övervägas vid ett fortsatt utvecklingsarbete. Frågan har inte behandlats inom ramen för regeringsuppdraget.

Lantmäteriet vill även framhålla vikten av geodata, inklusive fastighetsinformation, för en väl fungerande fastighetsmarknad och för berörda näringar. Fastighetsinformationen behöver vara tillgänglig, tillförlitlig och av god kvalitet. Förslag om ett säkrare och mer tillgängligt fastighetsregister enligt SOU 2024:7 är en prioriterad fråga även i förevarande sammanhang.

Härutöver finns ett behov att förbättra fastighetsgränsernas lägesnoggrannhet, exempelvis för skogsfastigheter. En högre kvalitet skapar bättre förutsättningar för digitala tjänster, skogsbruk och naturvårdsarbete. På Lantmäteriet bedrivs ett kontinuerligt arbete för att förbättra kvaliteten avseende lägesnoggrannhet och myndigheten har tagit olika initiativ i samarbete med andra aktörer. Frågeställningarna kan utvecklas ytterligare i samverkan. I detta sammanhang bör även förslagen om koordinatbestämda

fastighetsgränser enligt SOU 2025:80 samt Lantmäteriets remissynpunkter beaktas.

Mot bakgrund av de föreslagna förändringarna i jordförvärvslagen kan det finnas behov av fortsatt analys hos Lantmäteriet avseende påverkan på fastighetsregistrets informationshantering. Detta gäller exempelvis huruvida vissa utvecklingsinsatser behövs vad gäller hanteringen av förändrade ägandeförhållanden, exempelvis på liknande sätt som föreslagits för fjällnära skog.

I rapporten berörs möjligheten att staten, via Sveaskog, skulle kunna tillhandahålla kompensationsmark. Förslaget utvecklas emellertid inte närmare. För det fall förslaget bedöms relevant behöver konsekvenserna för lämplighetsprövningen enligt fastighetsbildningslagen och det uppställda skyddet mot skadlig ägosplittring inom jord- och skogsbruket ytterligare analyseras.

Avslutningsvis bedöms övergångsbestämmelser vara nödvändiga med avseende på hanteringen av pågående förrättningar och redan ingångna civilrättsliga avtal.

Beslutande

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Fredrik Holmberg. I den slutliga handläggningen har verksamhetsområdeschef Arwid Dahlberg, enhetschef Catharina Hökby, verksamhetsområdeschef Geodata Marika Ström, lantmätaren Thomas Holm, verksamhetsutvecklarna Anna Ternlund och Magdalena Andersson samt juristen Ester Solmenius (den sistnämnda föredragande) medverkat.

För Lantmäteriet

Fredrik Holmberg